

Regierol gemeenten:

Al enige tijd is ingezet op versterking van de regierol van gemeenten. Op 11 april 2024 is in het kader hiervan een sessie georganiseerd onder begeleiding van gespreksleiders van Grenzeloos Samenwerken van het ministerie van Binnenlandse zaken. De gehanteerde methodiek "Beelden van Goed Werk" leende zich goed voor groepen van homogene samenstelling, aangezien herkenning en verdieping in Kritische beroepssituaties centraal staan. De sessie is goed ontvangen. Gezien de aangekondigde beëindiging van de LVV zijn behoeften omtrent de ontwikkeling van de positie van LSO voorzitters eind juni opnieuw geïnventariseerd. Hieruit kwamen geen grote koerswijzigingen. Het betrokken houden van alle partijen in het laatste half jaar is temeer van belang. De uitwisseling in een veilige setting van collega's in dezelfde rol wordt hierbij gewaardeerd. De sessie wordt daarom na de zomer herhaald en ook daarna worden vervolgbijeenkomsten in dezelfde samenstelling doorgepland tot einde van het jaar.

Kennisborging

In de afgelopen 5 jaar is in de LVV veel geleerd van het samenwerken aan perspectief voor ongedocumenteerden. Veel van het geleerde is opgenomen in de eidevaluatie van 2022, maar ook daarnaast is er kennis opgebouwd die het borgen waard is, ook na beëindiging LVV. Het programmabureau werkt daarom aan een agenda om de kennis te borgen en te verbinden aan relevante partijen die direct of indirect met de doelgroep van ongedocumenteerden te maken hebben.

Op 16 mei 2024 (tevens de dag van publicatie hoofdlijnenakkoord) hebben de gemeente Amsterdam en het programmabureau van de LVV een presentatie gegeven over de lessons learnt van vijf jaar samenwerken aan perspectief (zie ppt) op het congres "Van Migratie tot Participatie" in Utrecht. Voor de presentatie was veel interesse vanuit lokale overheden en ketenpartners.

Het idee is om meerdere bijeenkomsten te plannen vanaf na de zomer tot eind van het jaar in verschillende samenstellingen om aandacht te vragen voor de lessons learnt binnen de LVV en de opgave omtrent de doelgroep van ongedocumenteerden, die met beëindiging van de LVV niet zal verdwijnen.

Gedacht wordt aan het betrekken/uitnodigen van:

- maatschappelijke instellingen/NGO's die zich bezig houden met de doelgroep, binnen en buiten de LVV
- andere departementen zoals dat van VWS en SZW gezien de raakvlakken met zorg en maatschappelijke thema's zoals openbare orde en dakloosheid
- beleidsmakers en dossierhouders op thema's als Terugkeer, Toezicht en Medisch
- het Netwerk van Overheidsbrede maatwerkplaatsen, gezien de parallellen met vastlopende casuïstiek bij andere uitvoeringsinstanties zoals UWV (voor een impressie zie: [Maatwerkplaatsen](#))

Het doel zal voornamelijk zijn om de baby niet met het badwater weg te gooien. Ook zal verbinding worden gezocht met initiatieven voor vergelijkbare problematiek zoals de Landelijke aanpak dakloze EU burgers waar JenV ook bij is aangesloten.

Tot slot is vanuit JenV waaronder ook het programmabureau van de LVV een aanvraag ingediend bij het WODC voor een kwalitatief onderzoek naar de doelgroep van ongedocumenteerden met als doel om voor toekomstig beleidsontwikkeling een beter beeld te hebben van de doelgroep en eventuele kwetsbaarheden.

Financiële prikkels om terugkeer te bevorderen

In de ontwikkelrichting worden financiële prikkels genoemd als optie in het kader van meer inzet op terugkeer. Op 1 juni 2023 is aan de programmaraad meegegeven dat de mogelijkheden om medewerking aan zelfstandige terugkeer vanuit de LVV te bevorderen met behulp van financiële prikkels nog verder moeten worden onderzocht. Ondanks einde LVV blijft het belang bestaan van het bereiken van zoveel mogelijk oplossingen. Bovendien staat vast dat het grote merendeel van de LVV populatie vertrekplichtig is en dat ook na beëindiging van de LVV zelfstandige terugkeer van deze doelgroep de voorkeur geniet.

Het programmabureau is gestart met een verkenning van de inzet van extra financiële prikkels en bestaande financiële handreikingen. Eerste gesprekken zijn gevoerd met de DT&V, de gedragswetenschapper bij JenV en enkele gemeenten hebben aangegeven met name baat te hebben bij extra inzet van financiële prikkels. Met Eindhoven is gesproken over een initiatief van VIDK genaamd BBB back home waarbij cliënten een jaar lang begeleiding en leefgeld mee krijgen naar land van herkomst.

Belangrijke voorwaarde voor eventuele financiële prikkels is instemming met de nieuwe bewindspersoon. Daarnaast is van belang dat de opzet ondersteunend moet zijn aan afbouw van de LVV en effectief is qua resultaat op terugkeer. De verkenning wordt voortgezet door middel van gesprekken met betrokken partijen en ervaringen uit het verleden (bv met derdelanders Oek) in nauwe afstemming met de DT&V.

Vastlopende casuïstiek: thema Medisch

Uit bespreking met de gemeenten blijkt brede consensus dat medische expertise aan tafel van het overlegverband helpt voor kortere lijntjes met zorginstellingen. Het organiseren hiervan is een lokale uitdaging waarbij structuur wordt gemist. NGO's proberen bijvoorbeeld incidenteel lokale zorgverleners administratief te ontlasten om ervaren drempels in CAK procedures weg te nemen.

Overlegstructuren zoals het COPPA (van MOO/ASKV) en "medische nood" overleg worden breed gewaardeerd. Laatst genoemde is een overlegverband dat in Amsterdam is geïnitieerd door NGO's met focus op casuïstiek met nierproblematiek. Een senior medewerker van artikel 64 is aangesloten vanuit de IND en RGOA is later aangesloten als voorzitter. Na de afschaffing van het feitelijk toegankelijkheidsonderzoek door de DT&V was er echter nagenoeg geen aandacht meer voor het terugkeerperspectief. De focus lag op het aantonen van de ontoegankelijkheid van benodigde zorg in land van herkomst waardoor DT&V uit het overlegverband is gestapt. Ondanks verduidelijking van het bewijslastkader blijft de lat echter hoog. NGO's hebben daarom aangegeven betrokkenheid van DT&V (opnieuw) wenselijk te vinden en DT&V geeft aan wederom deel te zullen nemen.

In klein verband is daarnaast ook verkend wat de mogelijkheden zijn voor landelijke dekking van het overleg. Partijen staan hier overwegend positief tegenover mits balans blijft bestaan in het onderzoeken van beide perspectieven. Plan is om het overleg gefaseerd uit te breiden.

Thema id/nat: volgt na rondje gemeenten...